

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑)

พ.ศ.

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่

เป็นปีที่ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าทีรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ.๒๕๖๐” แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พ.ศ.

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในกรณีที่กฎหมายใดได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการทำสัญญาและการใกล้เคียงหรือรับข้อพิพาทในระบบเกษตรพันธสัญญาไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ระบบเกษตรพันธสัญญา” หมายความว่า ระบบการผลิต ผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรที่เกิดขึ้นจากสัญญาการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรประเภทเดียวกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรฝ่ายหนึ่งกับบุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมตั้งแต่สิบรายขึ้นไป หรือกับสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ หรือกับวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมอีกฝ่ายหนึ่งที่มีเงื่อนไขในการผลิต จำหน่าย หรือจ้างผลิตผลิตผลทางการเกษตรอย่างหนึ่งอย่างใด โดยเกษตรกรตกลงที่จะผลิต จำหน่าย หรือรับจ้างผลิตผลิตผลทางการเกษตร

ตามจำนวน คุณภาพ ราคา หรือระยะเวลาที่กำหนดไว้ และผู้ประกอบการกิจการเกษตรกลางที่จะซื้อผลิตผลดังกล่าวหรือจ่ายค่าตอบแทนตามที่กำหนดไว้ตามสัญญา โดยผู้ประกอบการกิจการเกษตรเข้าไปมีส่วนในกระบวนการผลิต เช่น เป็นผู้กำหนดวิธีการผลิต จัดหาพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร

และให้หมายรวมถึงระบบการทำสัญญาเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำเงินหรือทรัพย์สินไปร่วมลงทุน หรือถือหุ้นเพื่อการผลิตผลิตผลทางการเกษตรหรือบริการทางการเกษตรระหว่างผู้ประกอบการกิจการทางการเกษตรฝ่ายหนึ่งกับเกษตรกรอีกฝ่ายหนึ่ง

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำหนดให้การทำสัญญาการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรระหว่างผู้ประกอบการกิจการเกษตรกับบุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่ถึงสิบรายแต่ไม่น้อยกว่าสองรายขึ้นไปประเภทใด ต้องนำระบบเกษตรพันธสัญญาตามพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

“ผู้ประกอบการกิจการเกษตร” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบธุรกิจการผลิต แปรรูป จำหน่าย หรือการส่งออกผลิตผลทางการเกษตร หรือให้บริการด้านระบบการผลิตสินค้า หรือปัจจัยการผลิตทางการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา

“เกษตรกร” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม และให้ความหมายรวมถึงสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือเกษตรกรรมอื่นที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

“คณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

“ข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อโต้แย้งที่เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา^{แห่งชาติ}

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา” ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย อัยการสูงสุด ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย นายกสภานายความ และผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินเก้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเกษตรกร จำนวนสามคน ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร จำนวนสามคน และผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบริหารธุรกิจ เทคโนโลยีทางการเกษตร หรือเศรษฐศาสตร์ จำนวนไม่เกินสามคน

ให้ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย เป็นเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือทำงานด้านเกษตรกรรม ธุรกิจทางการเกษตร บริหารธุรกิจ เทคโนโลยีทางการเกษตร หรือเศรษฐศาสตร์

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นบุคคลซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
- (๕) เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เว้นแต่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถาบันอุดมศึกษา
- (๖) เป็นข้าราชการทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการที่แต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๙ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแผนพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ
 - (๒) กำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติตาม (๑)
 - (๓) กำหนดรูปแบบสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาและส่งเสริมให้นำรูปแบบสัญญาดังกล่าวไปใช้
 - (๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกใบรับรองการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
 - (๕) อนุมัติการออกใบรับรองการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
 - (๖) กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ และติดตามการทำสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญา
 - (๗) ส่งเสริมให้มีการทำประกันภัยในระบบเกษตรพันธสัญญา
 - (๘) เสนอต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกฎระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
 - (๙) ติดตามประสานงานหรือเร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
 - (๑๐) ให้คำแนะนำหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาโดยต้องคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐด้วย
 - (๑๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตาม (๒) หรือ (๙)
 - (๑๒) ออกประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
 - (๑๓) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายประกาศตาม (๑๒) นั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
- มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด แทนคณะกรรมการ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาเพื่อให้ข้อเท็จจริง ความเห็น คำแนะนำทางวิชาการ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๔ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดให้มีหน่วยงานภายในสำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขึ้นมาหน่วยงานหนึ่งเป็นการเฉพาะเพื่อทำหน้าที่บริหารและพัฒนาระบบเกษตร พันธสัญญาและทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงาน เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (๒) รับผิดชอบงานขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
- (๓) ตรวจสอบสถานทางการเงิน เศรษฐกิจและสังคม และความน่าเชื่อถือของผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรตามระบบเกษตรพันธสัญญา
- (๔) วิเคราะห์ ประเมินและกลั่นกรองความเป็นไปได้ และความเสี่ยงของความในสัญญา และเอกสารชี้ชวน
- (๕) กำกับ ดูแลการทำสัญญา การปฏิบัติตามสัญญา และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการแก้ไขเพิ่มเติม ข้อความ และเงื่อนไขในร่างสัญญา
- (๖) (๖) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและสภาพปัญหาเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตร พันธสัญญาเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อประกอบการพิจารณาในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
- (๗) (๗) จัดให้มีการศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนการศึกษวิจัยเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม

(๔) (๘) พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับระบบเกษตรพันธสัญญา และนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ดำเนินการตามมาตรา ๑๐ (๗) (๑๐)

(๕) (๘) เผยแพร่ ให้ความรู้ ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการทำสัญญา การเข้าถึงแหล่งเงินทุน เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เกี่ยวข้องในระบบเกษตรพันธสัญญา และการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรพันธสัญญา

(๖) (๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติ ทำหน้าที่ ออกใบรับรองการจดทะเบียนขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มีเหตุการณ์หรือข้อมูลที่บ่งชี้ว่าอาจมีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกร ให้นายทะเบียนมีอำนาจในการทำการสืบสวน สอบสวนหาข้อเท็จจริงและให้มีอำนาจ ในการตักเตือน แนะนำเพื่อมิให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อมิให้มีพฤติกรรมเอาเปรียบ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และผลของคดีถึงที่สุดแล้วหรือปรากฏ ข้อเท็จจริงว่าคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีพฤติกรรมเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรมให้คณะกรรมการ มีอำนาจประกาศโดยระบุรายละเอียดของการฝ่าฝืนหรือพฤติกรรม รวมทั้งระบุชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชน ทราบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยสุจริต คณะกรรมการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ต้องรับผิดชอบก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำ โดยจงใจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

หมวด ๒

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาจังหวัด

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการในระดับจังหวัดคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมและ พัฒนาเกษตรพันธสัญญาจังหวัด” ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) เกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่

๑) เกษตรจังหวัด

๒) ปศุสัตว์จังหวัด

๓) ประมงจังหวัด

๔) สหกรณ์จังหวัด

๕) ประธานหอการค้าจังหวัด

๖) ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด

๗) ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

๘) ผู้แทนสำนักงานอัยการจังหวัด

๙) ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด

๑๐) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านเกษตรกรรม

๑๑) ประธานสหภาพนายควมจังหวัด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเกษตรกรจำนวนสองคน ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรหรือผู้ประกอบการค้าปัจจัยการผลิตทางการเกษตรจำนวนหนึ่งคน และผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจการลงทุนเทคโนโลยีทางการเกษตร หรือเศรษฐศาสตร์การเกษตร จำนวนไม่เกินสองคน

ให้ผู้แทนสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่เกษตรและสหกรณ์จังหวัดมอบหมายเป็นเลขานุการ
มาตรา ๑๗ ให้นำความในมาตรา ๗ มาบังคับใช้ในการกำหนดคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม
ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัด

มาตรา ๑๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรพันธสัญญา
จังหวัด

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรพันธสัญญาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่
ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะแนวทางและให้ความเห็นชอบในการนำแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาไปปฏิบัติ
- (๒) สอดส่อง ดูแล การทำสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญาของระบบเกษตรพันธสัญญา
- (๓) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อนายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาจังหวัดในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ
และติดตามการทำสัญญาและปฏิบัติตามสัญญา

(๔) กำหนดแนวทางและมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการทำสัญญาและปฏิบัติตามสัญญา เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของเกษตรกร

(๕) ออกประกาศให้ทราบถึงการทำนิติกรรมตามระบบเกษตรพันธสัญญา ให้ส่วนราชการท้องถิ่น ท้องถิ่น และเกษตรกรได้รับทราบ

(๖) เสนอแนะแนวทางมาตรการประกันความเสี่ยงหรือการเยียวยาที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกร

(๗) ปฏิบัติอื่นใดตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติมอบหมาย
มาตรา ๒๐ ให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดเป็นนายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) รับจดทะเบียนขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรในพื้นที่จังหวัด ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๒) พิจารณาถ่วงดุล ตรวจสอบข้อความในสัญญาและเอกสารการชี้ชวน รวมทั้งแต่งตั้งบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการประกอบธุรกิจหรือการลงทุนเป็นคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์ประเมินความเป็นไปได้และความเสี่ยงจากการทำสัญญาและเอกสารชี้ชวน

(๓) กำกับ ดูแล ให้คำแนะนำในการทำสัญญารวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในสัญญาให้แก่เกษตรกรคู่สัญญา

(๔) ติดตาม สอดส่อง ติดตามการปฏิบัติตามสัญญา

(๕) สอบสวนหาข้อเท็จจริงกรณีที่มีการฝ่าฝืนการปฏิบัติตามสัญญา หรือการเอาเปรียบคู่สัญญา และทำการออกหนังสือตักเตือนเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อคู่สัญญา

(๖) ปฏิบัติอื่นใดตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญามอบหมาย

หมวด ๓

ขอบเขตนายทะเบียน

มาตรา ๒๑ การออกใบรับรองการจดทะเบียนขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การประกอบธุรกิจทางการเกษตรที่เกษตรกรคู่สัญญาทั้งหมดมีวงเงินลงทุนรวมกันไม่เกินห้าสิบล้านบาท ให้นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบและออกใบรับรองการขึ้นทะเบียน

(๒) การประกอบธุรกิจทางการเกษตรที่เกษตรกรคู่สัญญาทั้งหมดมีวงเงินลงทุนรวมกันเกินกว่าห้าสิบล้านบาท แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท ให้นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบและออกใบรับรองการขึ้นทะเบียน

(๓) การประกอบธุรกิจทางการเกษตรที่เกษตรกรคู่สัญญาทั้งหมดมีวงเงินลงทุนรวมกันเกินหนึ่งร้อยล้านบาท ให้นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบและออกใบรับรองการขึ้นทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๒ กรณีพื้นที่ประกอบธุรกิจทางการเกษตร และมีเกษตรกรคู่สัญญาครอบคลุมมากกว่าหนึ่งจังหวัด นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาในพื้นที่จังหวัดที่เกี่ยวข้องอาจตกลงร่วมมือกัน หรืออาจตกลงมอบหมายให้นายทะเบียนจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามมาตรา ๒๐

หมวด ๒ ๕

ระบบเกษตรพันธสัญญา

ส่วนที่ ๑

ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร

มาตรา ๒๖ ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรพันธสัญญา ให้ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญาแจ้งการประกอบธุรกิจต่อนายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติ หรือนายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาจังหวัดแล้วแต่กรณี ก่อนเริ่มประกอบกิจการ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ~~๒๗~~ ๒๔ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้ประสงค์จะขอจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรและจัดทำทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร และเปิดเผยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ โดยต้องจัดทำและเผยแพร่ในระบบข้อมูล สารสนเทศรวมทั้งสื่ออื่นที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และต้องปรับปรุงระบบทะเบียนให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๓๘ ๒๕ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรประสงค์จะเลิกการประกอบธุรกิจ ในระบบเกษตรพันธสัญญาจะต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นการล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๓๐ ๒๐ วัน ก่อนวันที่จะเลิกการประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญา

หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๙ ๒๖ การเลิกประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญาหรือการเลิกนิติบุคคลที่ประกอบ ธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญา ไม่ว่าจะมีการแจ้งตามมาตรา ๓๘ ๒๕ หรือไม่ ไม่มีผลให้สัญญาในระบบเกษตร พันธสัญญาสิ้นสุดลง

ส่วนที่ ๒

การทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

มาตรา ๒๐ ๒๗ ก่อนการดำเนินการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา ผู้ประกอบการธุรกิจทาง การเกษตรต้องจัดทำเอกสารสำหรับการชี้ชวนและร่างสัญญาให้ นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติหรือ นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาจังหวัดแล้วแต่กรณี และ เกษตรกรผู้เข้าทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาทราบ เป็นการล่วงหน้าพร้อมทั้งรับรองความถูกต้องของข้อมูลตามเอกสารสำหรับการชี้ชวน และต้องส่งสำเนาเอกสาร สำหรับการชี้ชวนดังกล่าวให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เก็บไว้ นายทะเบียนทำการวิเคราะห์ ประเมิน ความเป็นไปได้และความเสี่ยง เพื่อใช้เป็นเอกสารในการตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติตามสัญญา จำนวนหนึ่งชุด

การจัดส่งและเก็บรักษาเอกสารตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เอกสารสำหรับการชี้ชวนตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีข้อความหรือคำรับรองเกี่ยวกับข้อมูล ในการตัดสินใจลงทุนและเข้าทำสัญญา ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลประวัติส่วนตัว และข้อมูลสินทรัพย์ที่ครอบครองของผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร และ ของคณะกรรมการหรือหุ้นส่วนทั้งหมด

(๓) (๒) ข้อมูลทางพาณิชย์ หรือข้อมูลอื่นใดอันเป็นประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ของผู้ประกอบการธุรกิจทาง การเกษตรที่เกี่ยวข้องกับสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาที่ประสงค์จะชี้ชวนต่อเกษตรกร

(๒) (๓) ข้อมูลแผนการผลิต เงินลงทุน คุณภาพ ตลอดจนประมาณการของจำนวนหรือปริมาณ ของผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรที่จะทำการผลิตหรือบริการตามสัญญา ระยะทางที่เหมาะสมในการขนส่ง ผลิตผลทางการเกษตร ประมาณการระยะเวลาคืนทุน ความคุ้มค่าในการผลิต และภาระความเสี่ยงที่อาจต้อง แยกความรับผิดชอบหรือรับผิดชอบร่วมกัน

(๓) (๔) ข้อมูลอันจำเป็นในกระบวนการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรที่เกี่ยวข้องตามสัญญา และให้รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ อาหาร ยา ปุ๋ยการผลิต สารเคมี เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งที่จะต้องนำมาใช้ในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรตามสัญญานั้น ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าคุณภาพ และมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

(๕) กรณีเป็นการประกอบธุรกิจที่เป็นการระดมทุนจากคู่สัญญาเอกสารชี้ชวนจะต้องระบุระยะเวลาและจำนวนที่จะแบ่งคืนผลประโยชน์

(๔) (๖) ข้อมูลอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้ถือว่าเอกสารสำหรับการชี้ชวนตามวรรคหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

สัญญาที่ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรจัดทำกับเกษตรกร หากข้อความใดในสัญญาขัดหรือแย้งกับข้อความในเอกสารสำหรับการชี้ชวนให้ตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่เกษตรกร

มาตรา ๒๓ ๒๔ สัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาต้องจัดทำเป็นหนังสือ ใช้ข้อความภาษาไทย ที่เข้าใจง่าย หากมีศัพท์ทางเทคนิคจะต้องมีคำอธิบายประกอบ และอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อคู่สัญญา สถานที่ติดต่อระหว่างคู่สัญญา และวันที่ทำสัญญา

(๒) วัตถุประสงค์ของสัญญา โดยระบุลักษณะหรือประเภทของการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตร และคุณภาพของผลิตผลหรือบริการทางการเกษตร

(๓) ระยะเวลาในการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับระยะเวลาในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตร หรือประมาณการระยะเวลาคืนทุน

(๔) รายละเอียดของสถานที่ผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตร โดยระบุขนาดพื้นที่ และที่ตั้งของสถานที่ดังกล่าว

(๕) หน้าที่ของคู่สัญญา

(๖) ราคาและวิธีการคำนวณราคาวัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตร หากมีการกำหนดราคาโดยอ้างอิงจากราคาตลาด ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าราคาตลาดนั้นจะกำหนดอย่างไร และใช้ราคาตลาด ณ เวลาใด ในกรณีที่สัญญาบริการทางการเกษตรต้องกำหนดค่าตอบแทนและวิธีการคำนวณค่าตอบแทนให้ชัดเจน

(๗) วันและสถานที่ในการส่งมอบผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรและการชำระเงิน โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าให้ชำระเงินก่อนการส่งมอบ ในวันส่งมอบ หรือภายในกี่วันนับแต่วันส่งมอบ

(๘) เหตุยกเว้นการไม่ปฏิบัติตามสัญญาในกรณีเกิดเหตุสุดวิสัย หรือเกิดสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์หรือไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และอยู่นอกเหนือการควบคุมของคู่สัญญา

(๙) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนของการผลิตผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรว่าเป็นของคู่สัญญาฝ่ายใด

(๑๐) ผู้รับความเสี่ยงภัยในผลิตผลทางการเกษตรและความเสี่ยงทางการค้าในกรณีที่ผลิตผลทางการเกษตรไม่สามารถจำหน่ายได้ตามราคาที่กำหนดไว้

(๑๑) การเยียวยาความเสียหายจากการผิดสัญญา

(๑๒) สิทธิในการบอกเลิกสัญญาของคู่สัญญา

(๑๓) รายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีหน้าที่ส่งมอบสัญญาให้เกษตรกรในวันทำสัญญา

ก่อนที่เกษตรกรคู่สัญญาจะลงนามในสัญญา นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด หรือนายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาจังหวัดและผู้แทนอัยการจังหวัดต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อความในสัญญาแก่เกษตรกร และให้คำแนะนำในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในสัญญา

มาตรา ๒๙ ก่อนทำสัญญาให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรจัดทำเอกสารที่ระบุจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่จะเข้าร่วมทำสัญญาและให้ระบุจำนวนเงินลงทุนที่เกษตรกรจะต้องใช้จ่ายเพื่อการลงทุนตามระบบเกษตรพันธสัญญา เสนอนายทะเบียน

มาตรา ๓๐ ให้นายทะเบียนคำนวณจำนวนเงินรวมทั้งหมดที่เกษตรกรต้องใช้ในการลงทุน และให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรต้องวางหลักทรัพย์เป็นหลักประกันสัญญามูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบของเงินลงทุนรวมทั้งหมด

ให้นายทะเบียนเป็นผู้เก็บรักษาหลักทรัพย์ประกันสัญญา

การคืนเงินหลักประกันสัญญาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๒ ๓๑ ในกรณีสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาที่จัดทำขึ้นไม่มีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ ๒๔ ให้เกษตรกรมีสิทธิเลือกที่จะให้เพิ่มความในสัญญาให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ ๒๔ และให้สัญญานั้นมีผลใช้บังคับต่อไป หรือจะบอกเลิกสัญญานั้น ทั้งนี้ เกษตรกรต้องใช้สิทธิเลือกภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทำสัญญาหรือก่อนส่งมอบผลิตผลทางการเกษตร แล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่าเมื่อสิ้นสุด ระยะเวลาดังกล่าวให้สัญญาใช้บังคับต่อไป

ให้นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรในการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา

ในการบอกเลิกสัญญาตามวรรคหนึ่งไม่ตัดสิทธิเกษตรกรในการเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการหรือการดำเนินการตามสัญญาโดยสุจริต

มาตรา ๒๓๓ ๓๒ ในกรณีที่การทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาใดอาจมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจสังคม หรือสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดให้สัญญานั้นต้องทำตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

กรณีที่ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการต้องกลั่นกรองพิจารณาเพื่อขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาประกอบการพิจารณาออกใบรับรองการจดทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร และหากเห็นว่าผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม อาจระงับการออกใบรับรองการจดทะเบียน หรือเสนอให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนไปทำการแก้ไข การดำเนินการตามสัญญา หรือมีสิทธิที่จะแจ้งต่อคณะกรรมการให้ประกาศว่าเป็นการประกอบธุรกิจทางการเกษตรที่ส่งผลร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม

การกำหนดแบบของสัญญาตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยคณะกรรมการต้องกำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบคู่สัญญาให้ชัดเจนเพื่อป้องกันและเยียวยาผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม

การกำหนดแบบของสัญญาไม่มีผลกระทบกับสัญญาที่คู่สัญญาได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่ประกาศตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๒๓๔ ๓๓ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรจัดทำสัญญาไม่เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๓๓ ๓๒ ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ให้ถือว่าสัญญานั้นไม่มีผลใช้บังคับและให้นำความตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดมาใช้บังคับแทน ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิเกษตรกร ในการเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการหรือการดำเนินการตามสัญญาส่วนที่ไม่มีผลใช้บังคับโดยสุจริต

มาตรา ๒๓๕ ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรแบ่งสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรกับเกษตรกรหรือกระทำการอื่นใด เพื่อให้การทำสัญญาไม่เข้าลักษณะของสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาตามพระราชบัญญัตินี้

กรณีที่มีการทำสัญญาตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าสัญญานั้นเป็นสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

มาตรา ๒๖ ๓๕ ให้ถือว่าข้อตกลงหรือเงื่อนไขใดในสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาดังต่อไปนี้ ไม่มีผลใช้บังคับ

(๑) ข้อตกลงที่บังคับให้เกษตรกรต้องรับมอบพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ อาหาร ยา และปัจจัยการผลิต สารเคมี เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งที่ต้องนำมาใช้ในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรใด ๆ ที่ไม่มีคุณภาพ ตามที่ผู้ประกอบการกิจการเกษตรจัดหา หรือไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา หรือที่ไม่มีฉลากหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานสินค้า ตามที่กฎหมายนั้น ๆ กำหนด

(๒) ข้อตกลงที่ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบการกิจการเกษตรต่อเกษตรกร ในความชำรุดบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ อาหาร ยา สารเคมี เครื่องมือ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิต หรือสิ่งที่ต้องนำมาใช้ในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรใด ๆ แก่เกษตรกรที่ผู้ประกอบการกิจการเกษตรเป็นผู้จัดหา

(๓) ข้อตกลงหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้มีการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สิน หรือสิทธิใดๆ ของเกษตรกร ให้แก่ผู้ประกอบการกิจการเกษตรภายหลังจากการบอกเลิกสัญญาหรือในกรณีที่ผิดสัญญา

(๔) ข้อตกลงหรือเงื่อนไขที่ให้เกษตรกรต้องรับผิดในสัญญาแม้เกิดเหตุสุดวิสัยหรือสาธารณภัย อันไม่อาจจะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้

(๕) ข้อตกลงที่ให้สิทธิผู้ประกอบการกิจการเกษตรในการบอกเลิกสัญญาโดยเกษตรกร ไม่ได้ผิดสัญญา ในข้อสาระสำคัญ

(๖) ข้อตกลงที่เรียกหรือกำหนดให้เกษตรกรต้องมีภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่กำหนดไว้ในเวลา ที่ทำสัญญา

(๗) ข้อตกลงที่กำหนดให้ต้องนำเงินชดเชยที่เกษตรกรได้รับจากทางราชการหรือค่าสินไหมทดแทน จากการประกันภัยให้แก่ผู้ประกอบการกิจการเกษตร

(๘) ข้อตกลงที่กำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการเกษตรเปลี่ยนแปลงราคาวัตถุดิบในการผลิตผลิตผล หรือบริการทางการเกษตร หรือค่าตอบแทนในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรได้เพียงฝ่ายเดียว

(๙) ข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้เกษตรกรต้องปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่จะพึงคาดหมายได้ ตามปกติตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๑๐) กรณีเป็นเกษตรพันธสัญญาเกี่ยวกับการระดมทุน ให้ถือว่า การลดจำนวนเงินปันผล และการงดจ่ายเงินคืนผลประโยชน์ หรือให้เพิ่มทุนถือว่าไม่มีผลบังคับใช้ในสัญญา

มาตรา ๓๖ กรณีผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรเอาเปรียบจนเกิดความเสียหายต่อเกษตรกร หรืออู่กองเกษตรกร คู่สัญญาที่มีคดีถึงที่สุด ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการยึดหลักทรัพย์สินคู่ประกันสัญญา

มาตรา ๒๗ ๓๗ การบอกเลิกสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา ก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรหรือเกษตรกรฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากสภาพของพื้นที่ ที่ทำการผลิต ผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรตามสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา หรือภาวะตลาดของผลิตผลทางการเกษตร ดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไป จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีการตกลงกำหนดเงินชดเชยการลงทุนหรือค่าใช้จ่ายอื่นใด ให้แก่อีกฝ่ายอย่างเป็นธรรม

การบอกเลิกสัญญาจะต้องยินยอมร่วมกันของคู่สัญญาและกระทำการบอกเลิกต่อนายทะเบียนเกษตร พันธสัญญา

มาตรา ๒๘ ๓๘ ข้อสัญญาใดที่มีให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับไม่ว่าทั้งหมดหรือ บางส่วน ข้อสัญญานั้นเป็นโมฆะ

หมวด ๓ ๕

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

มาตรา ๒๙ ๓๙ เมื่อมีข้อพิพาทในการปฏิบัติตามสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา ถ้าคู่สัญญา ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ก่อน จึงจะมีสิทธินำข้อพิพาทไปสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการหรือนำคดีไปสู่ศาลได้

ให้คู่สัญญาซึ่งประสงค์จะใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทยื่นคำร้องต่อประธานกรรมการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อพิพาท

การยื่นคำร้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ ๔๐ ให้มีคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้อำนวยการเขตกรุงเทพมหานครในท้องที่มีข้อพิพาท และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความ เชี่ยวชาญด้านการเกษตรหรือการบริหารธุรกิจซึ่งปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๓๓๓ ๔๑ ให้มีคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมาย พาณิชย์จังหวัด ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม นายอำเภอ ในท้องที่ที่มีข้อพิพาท และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรหรือการบริหารธุรกิจซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๔๒ กรณีที่ท้องที่การพิพาทครอบคลุมหลายพื้นที่ มีพื้นที่หลายจังหวัดติดต่อกันหรือใกล้เคียงกัน ให้นายทะเบียนจังหวัดที่มีพื้นที่เกี่ยวข้องตกลงกันว่าจะให้นายทะเบียนใดเป็นผู้รับผิดชอบในการไกล่เกลี่ย
กรณีที่พื้นที่ข้อพิพาทกระจายอยู่ทุกภูมิภาคให้ประธานคณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ย
ข้อพิพาทขึ้นมากลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นทั้งหมด

มาตรา ๓๓๒ ๔๓ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับแก่วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓๓ ๔๔ ในกรณีที่พื้นที่ในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรตามสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาที่มีข้อพิพาทครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไป ให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในจังหวัดที่พื้นที่ในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรที่มีข้อพิพาทส่วนใหญ่ตั้งอยู่เป็นผู้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาของคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในกรณีนี้เป็นประการอื่น

ในกรณีมีข้อพิพาทในการปฏิบัติตามสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรรายใดรายหนึ่ง กับเกษตรกรหลายรายในประเด็นเดียวกันและคู่สัญญาร้องขอให้มีการรวมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓๔ ๔๕ ให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้รับคำร้อง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีหนังสือแจ้งให้คู่สัญญาทราบ ก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทออกไปได้อีกไม่เกินสิบวัน นับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๕ ~~๔๖~~ คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอาจขอให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

มาตรา ๓๖ ~~๔๗~~ ในระหว่างกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท นับแต่วันที่ประธานกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้รับคำร้องตามมาตรา ๒๙ ~~๓๙~~ จนถึงวันที่คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสั่งจำหน่ายข้อพิพาทหรือวันที่คู่สัญญาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน แล้วแต่กรณี ห้ามมิให้คู่สัญญา

(๑) ชะลอ ระวัง หรือยุติการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาจนเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหาย

(๒) ในกรณีที่สัญญาสิ้นสุดลงระหว่างกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ห้ามมิให้คู่สัญญากระทำการใด ๆ ที่เป็นการเสียหายแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทั้งทางตรงและทางอ้อม

(๓) ทำข้อตกลงเพิ่มเติมหรือแก้ไขสัญญาเพื่อให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับความเสี่ยงภัย รับภาระ หรือมีหน้าที่เพิ่มเติม โดยไม่มีค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม

ในกรณีที่มีการทำข้อตกลงหรือแก้ไขสัญญาตาม (๓) ให้ถือว่าข้อตกลงนั้นไม่มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๗ ~~๔๘~~ ในกรณีที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันได้ ให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่สัญญา และให้ข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความมีผลผูกพันคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ในกรณีที่คู่สัญญาไม่อาจตกลงกันได้ ให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสั่งจำหน่ายข้อพิพาทนั้น

คำสั่งจำหน่ายข้อพิพาทตามวรรคหนึ่งไม่ตัดสิทธิคู่สัญญาที่จะนำข้อพิพาทไปสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการหรือนำคดีไปสู่ศาล และในกรณีที่มีเกษตรกรซึ่งได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติตามสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาหลายคนและเกษตรกรร้องขอให้มีการดำเนินคดีแบบกลุ่มให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีหนังสือแจ้งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดำเนินการประสานงานเพื่อให้มีการดำเนินคดีแบบกลุ่มต่อไป

ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจ และให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกคำสั่งบังคับให้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้รับข้อพิพาทไว้พิจารณา ให้อายุความในการฟ้องคดีระงับหยุดลง นับแต่วันที่ประธานกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทรับคำร้องจนถึงวันที่คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสั่งจำหน่ายข้อพิพาทหรือวันที่คู่สัญญาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๔ ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๘ ๔๙ ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ ๒๓ มาตรา ๓๘ ๒๕ มาตรา ๓๐ ๒๗ หรือมาตรา ๓๓ ๒๘ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท

มาตรา ๓๙ ๕๐ คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ ๔๗ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืน

มาตรา ๔๐ ๕๑ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๔๑ ๕๒ ในกรณีที่การผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญาใดก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนอันเนื่องมาจากการใช้ปัจจัยการผลิต หรือกระบวนการผลิตภายใต้เงื่อนไขที่ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรกำหนด ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผลกระทบนั้น เกิดขึ้นจากเหตุสุดวิสัย หรือเป็นการกระทำหรือละเว้นการกระทำของเกษตรกรในการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือเงื่อนไขที่ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรกำหนด

ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษหรือฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๒ ๕๓ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาคได้ตามที่รัฐมนตรีกำหนดตามความเหมาะสม

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยให้คำนึงถึงสภาพความร้ายแรงของการกระทำความผิด การกระทำความผิดซ้ำและการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำอีก

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาจนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเกษตรกรและไม่รับผิดชอบในการเยียวยาความเสียหาย ให้ทำการยึดหลักทรัพย์ประกันสัญญาเพื่อนำมาเยียวยา ชดเชยความเสียหายของเกษตรกร

มาตรา ๕๕ กรณีศาลพิจารณาคดีแล้ว หรือผู้ก่อความเสียหายหนีคดีและเข้าข่ายเป็นการฉ้อโกง เอาไรต์เอาเปรียบเกษตรกร มีมูลค่าความเสียหายไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ให้ถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ให้ยึดทรัพย์ผู้เกี่ยวข้องการกระทำผิดให้ตกเป็นของแผ่นดิน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๖ เมื่อมีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งตามมาตรา ๒๖ ๒๓ แล้ว ให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรซึ่งประกอบธุรกิจในลักษณะที่เป็นการประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญาตามพระราชบัญญัตินี้อยู่แล้วและประสงค์จะประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญาต่อไปแจ้งการประกอบธุรกิจตามมาตรา ๒๖ ๒๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๗ ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรตามมาตรา ๒๗ ๒๔ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งตามมาตรา ๒๖ ๒๓

มาตรา ๕๘ ในวาระเริ่มแรก ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๔) ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖ ๓๕ ให้สัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ มีผลผูกพันคู่สัญญาต่อไปจนกว่าสัญญาจะสิ้นสุดลง และในกรณีที่มีข้อพิพาทในการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และบทกำหนดโทษตามมาตรา ๓๙ ๔๐ มาใช้บังคับ

มาตรา ~~๕๗~~ ๖๐ บรรดาเรื่องร้องเรียนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ~~๕๘~~ ๖๑ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการออกประกาศหรือระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับหากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

รายงานสรุปผลการเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อสาธารณะ
ต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐
(แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ ๑

ระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๘ จำนวน ๒ เดือน

จากการเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ <https://www.nfc.or.th/> สภาเกษตรกรแห่งชาติ – National Farmers Council มีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๕๔ ราย ประกอบด้วย เกษตรกร จำนวน ๔๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๙๓ หน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๗ ภาคเอกชน จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๕ และอื่นๆ จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๕ รายละเอียด เห็นด้วยกับการแก้ไข พรบ. จำนวน ๕๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕๙ ไม่เห็นด้วย จำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๐ รายละเอียด ดังนี้

ลำดับที่	ภาค	จำนวน (จังหวัด)	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
รวมทั้ง ๔ ภาค					
	เห็นด้วย ๕๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕๙ ไม่เห็นด้วย ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๐	๒๐	รวม	๕๔	๑๐๐.๐๐
			เกษตรกร	๔๑	๗๕.๙๓
			หน่วยงานภาครัฐ	๑๑	๒๐.๓๗
			ภาคเอกชน	๑	๑.๘๕
			อื่นๆ (ภาคประชาสังคม)	๑	๑.๘๕
๑.	เหนือ	๒	รวม	๒	๓.๗๐
	เห็นด้วย ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ไม่เห็นด้วย ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๐	ตาก สุโขทัย	หน่วยงานภาครัฐ	๒	๑๐๐.๐๐
๒.	กลาง	๙	รวม	๓๗	๖๘.๕๒
	เห็นด้วย ๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕๙ ไม่เห็นด้วย ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๐	๑) ฉะเชิงเทรา ๒) ตราด ๓) นครปฐม (๑๙) ๔) นนทบุรี (๘) ๕) ประจวบคีรีขันธ์ (๒) ๖) พระนครศรีอยุธยา ๗) ระยอง ๘) ลพบุรี (๓) ๙) สระแก้ว	เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ	๓๓ ๔	๘๙.๑๙ ๑๐.๘๑
๓.	ตะวันออกเฉียงเหนือ	๖	รวม	๑๐	๑๘.๕๒
	เห็นด้วย ๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ไม่เห็นด้วย - ราย คิดเป็นร้อยละ -	๑) หนองคาย ๒) ยโสธร ๓) นครพนม ๔) นครราชสีมา (๓) ๕) บุรีรัมย์ (๓) ๖) สกลนคร	เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน อื่นๆ (ภาคประชาสังคม)	๖ ๒ ๑ ๑	๖๐.๐๐ ๒๐.๐๐ ๑๐.๐๐ ๑๐.๐๐
๔.	ใต้	๓	รวม	๕	๙.๒๖
	เห็นด้วย ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ไม่เห็นด้วย ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐	๑) นราธิวาส (๓) ๒) สตูล ๓) สุราษฎร์ธานี	เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ	๒ ๓	๔๐.๐๐ ๖๐.๐๐

ภาคเหนือ จำนวน ๒ จังหวัด ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๐ ของผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด ดังนี้ จังหวัดตาก และสุโขทัย ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เห็นด้วย ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ ไม่เห็นด้วย ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

หมวด ๕ การใกล้เคียงข้อพิพาท

มาตรา ๔๒ กรณีที่ท้องที่การพิพาทครอบคลุมหลายพื้นที่ มีพื้นที่หลายจังหวัดติดต่อกันหรือใกล้เคียงกัน ให้นายทะเบียนจังหวัดที่มีพื้นที่เกี่ยวข้องตกลงกันว่าจะให้นายทะเบียนใดเป็นผู้รับผิดชอบในการใกล้เคียง

กรณีที่พื้นที่ข้อพิพาทกระจายอยู่ทุกภูมิภาคให้ประธานคณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทขึ้นมาคณะหนึ่งเป็นการเฉพาะ ทำหน้าที่ใกล้เคียงข้อพิพาทที่เกิดขึ้นทั้งหมด

มีความเห็นว่า “ข้อพิพาทเกิดขึ้นในจังหวัดควรใกล้เคียงในพื้นที่จังหวัดนั้น”

ภาคกลาง จำนวน ๙ จังหวัด ๓๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๒ ของผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด ดังนี้ ๑) ฉะเชิงเทรา ๒) ตราด ๓) นครปฐม (๑๙ ราย) ๔) นนทบุรี (๘ ราย) ๕) ประจวบคีรีขันธ์ (๒ ราย) ๖) พระนครศรีอยุธยา ๗) ระยอง ๘) ลพบุรี (๓ ราย) ๙) สระแก้ว ประกอบด้วย เกษตรกร จำนวน ๓๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑๙ หน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘๑ เห็นด้วย จำนวน ๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕๙ ไม่เห็นด้วย จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๐ มีความเห็นเพิ่มเติมว่า

มาตรา ๔ "ระบบเกษตรพันธสัญญา" ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก “เกษตรกรมีความเสี่ยงที่จะขาดทุน”

หมวด ๑ "คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา" ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก “แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นมา เวลามีปัญหาต้องร่วมรับผิดชอบ”

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการในระดับจังหวัดคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรพันธสัญญาจังหวัด” ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก ควรเพิ่มเติมข้อ ๔ นอกจากประธานสภาเกษตรกรจังหวัดแล้วควรมีผู้แทนจากสภาเกษตรกรจังหวัดเพิ่มเข้าไปด้วย

มาตรา ๑๘ ตามข้อความที่ขีดเส้นใต้ ดังนี้ มาตรา ๑๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรพันธสัญญาจังหวัด ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก “ควรให้ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง หรือควรให้สภาเกษตรกรจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง เพราะเป็นปัญหาของเกษตรกรแต่ละจังหวัด”

หมวด ๒ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาจังหวัด

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรพันธสัญญาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะแนวทางและให้ความเห็นชอบในการนำแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาไปปฏิบัติ

(๒) สอดส่อง ดูแล การทำสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญาของระบบเกษตรพันธสัญญา

(๓) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อนายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาจังหวัดในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และติดตามการทำสัญญาและปฏิบัติตามสัญญา

(๔) กำหนดแนวทางและมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นจากการทำสัญญาและปฏิบัติตามสัญญา เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของเกษตรกร

(๕) ออกประกาศให้ทราบถึงการดำเนินการตามระบบเกษตรพันธสัญญา ให้ส่วนราชการท้องถิ่น ท้องถิ่น และเกษตรกรได้รับทราบ

(๖) เสนอแนะแนวทางมาตรการประกันความเสี่ยงหรือการเยียวยาที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกร

(๗) ปฏิบัติอื่นใดตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาแห่งชาติมอบหมาย

ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก “ความเดือดร้อนมันไม่เท่ากันแต่ละจังหวัด”

มาตรา ๒๒ กรณีพื้นที่ประกอบธุรกิจทางการเกษตร และมีเกษตรกรคู่สัญญารอบคลุมมากกว่าหนึ่งจังหวัด นายทะเบียนเกษตรพันธสัญญาในพื้นที่จังหวัดที่เกี่ยวข้องอาจตกลงร่วมมือกัน หรืออาจตกลงมอบหมายให้นายทะเบียนจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามมาตรา ๒๐

ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก ควรให้คู่สัญญา ประกอบกิจการเกษตรสามารถมีเพียง ๑ จังหวัดเท่านั้น ป้องกันปัญหาการรับซื้อหรือนำข้อมูลจากการเป็นคู่สัญญาหลายจังหวัดนำไปหาประโยชน์ ทำให้เกษตรกรบางจังหวัดเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้

หมวด ๔ ระบบเกษตรพันธสัญญา ส่วนที่ ๒ การทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

มาตรา ๓๐ ให้นายทะเบียนคำนวณจำนวนเงินรวมทั้งหมดที่เกษตรกรต้องใช้ในการลงทุน และให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรต้องวางหลักทรัพย์เป็นหลักประกันสัญญามูลค่า ไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบของเงินลงทุนรวมทั้งหมด

ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก มีความเห็นว่า “ไม่ควรจำกัดวงเงิน”

มาตรา ๓๑ ในกรณีสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาที่จัดทำขึ้นไม่มีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘ ให้เกษตรกรมีสิทธิเลือกกว่าจะให้ความเพิ่มในสัญญาให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘ และให้สัญญานั้นมีผลใช้บังคับต่อไป หรือจะบอกเลิกสัญญานั้น ทั้งนี้ เกษตรกรต้องใช้สิทธิเลือกภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทำสัญญาหรือก่อนส่งมอบผลผลิต

ทางการเกษตร แล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่า เมื่อสิ้นสุด ระยะเวลาดังกล่าวให้สัญญาใช้บังคับต่อไป

ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก มีความเห็นว่า “เพราะการลงทุนมีขั้นตอนหลายๆ ประการ”

มาตรา ๓๖ กรณีผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรเอาเปรียบจนเกิดความเสียหายต่อเกษตรกร หรือฉ้อโกงเกษตรกร คู่สัญญามีคดีถึงที่สุด ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการยึดหลักทรัพย์สินค้ำประกันสัญญา

ไม่เห็นด้วยเนื่องจาก มีความเห็นว่า “ควรมีการตรวจสอบโดยเร็วที่สุด และมีการประชุมเพื่อถ่วงถ่วงความผิดจากผู้ประกอบการโดยเร็วที่สุด เพื่อให้เกษตรกรไม่ต้องเสียเงินที่ลงทุนไปนาน ควรกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการตรวจสอบ เช่น ภายใน ๑ เดือน ในการตัดสินยึดหลักทรัพย์สินค้ำประกันสัญญา

ทั้งนี้ กรณีเห็นด้วย มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ให้มีระบบเกษตรพันธสัญญาที่มั่นคง ควรมีการประชาสัมพันธ์ ข้อดีข้อเสียให้กับเกษตรกรได้รับทราบ และมีศูนย์ประสานงานที่สามารถเสนอความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร เพื่อนำมาประกอบการแก้ไข พรบ. ควรปรับปรุงข้อที่มีช่องว่างที่อาจทำให้ผู้แสวงผลประโยชน์สามารถหาช่องว่างในการทุจริตได้ เป็นความเข้าใจโดยรวมให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งและได้รับความคุ้มครอง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๖ จังหวัด ๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๑ ของผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด ดังนี้ ๑) หนองคาย ๒) ยโสธร ๓) นครพนม ๔) นครราชสีมา (๓ ราย) ๕) บุรีรัมย์ (๓ ราย) ๖) สกลนคร ประกอบด้วย เกษตรกร จำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ หน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ภาคเอกชน จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ อื่นๆ (ภาคประชาสังคม) จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ เห็นด้วยทั้งหมด จำนวน ๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ มีความเห็นเพิ่มเติมว่า “มีความเหมาะสมเกษตรกรส่วนใหญ่ได้เปรียบ”

ภาคใต้ จำนวน ๓ จังหวัด ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๖ ของผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด ดังนี้ ๑) นราธิวาส (๓ ราย) ๒) สตูล ๓) สุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย เกษตรกร จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ หน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ เห็นด้วยทั้งหมด จำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ ไม่เห็นด้วย จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ โดยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า “พรบ.ฉบับแก้ไข มีความสำคัญและสมควรแก้ไขเร่งด่วนเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่เกษตรกร ป้องกันการเอาเปรียบเกษตรกรรายย่อย”